

การฝึกงานด้านการเลี้ยงดูและการจัดการฟาร์มสัตว์ปีก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บัณฑิตได้เรียนรู้ และฝึกทักษะเกี่ยวกับระบบการเลี้ยง และการจัดการฟาร์มสัตว์ปีกเศรษฐกิจ เช่น ไก่ เป็ด และนกกกระทา ตลอดจนสถานฟักไข่สัตว์ปีก
2. เพื่อให้บัณฑิตเรียนรู้กระบวนการคิดวิเคราะห์ และวางแผนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับสัตว์ปีก
หมายเหตุ วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพิ่มเติมสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4 - 6

การดำเนินการ

นิสิตฝึกปฏิบัติในฟาร์มสัตว์ปีกที่เป็นเครือข่ายของคณะสัตวแพทยศาสตร์

ระยะเวลา

1 สัปดาห์ (7 วัน ทำการ)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- นิสิตเข้าใจ และมีทักษะเกี่ยวกับการจัดการฟาร์มสัตว์ปีก
- นิสิตสามารถวางแผนการแก้ไขปัญหา

การประเมินผล

1. วิธีการประเมิน
ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม ซึ่งระบุรายละเอียดและขั้นตอนและการจัดการต่างๆ ในฟาร์มสัตว์ปีก และสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก
2. ผลการประเมิน
แบ่งการประเมิน ออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ผ่าน และไม่ผ่าน
3. ผู้ประเมิน
เจ้าของฟาร์มที่รับนิสิตฝึกงาน/ หัวหน้าหรือสัตวแพทย์หรือสัตวบาลที่ดูแลฟาร์ม
4. ข้อคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
เจ้าของฟาร์มที่รับนิสิตฝึกงาน/ หัวหน้าหรือสัตวแพทย์หรือสัตวบาลที่ดูแลฟาร์ม และคนงาน
5. ข้อคิดเห็นจากนิสิต
แบบสอบถามที่จัดทำโดยคณะกรรมการ เพื่อให้บัณฑิตประเมินในด้านศักยภาพของฟาร์มที่นิสิตฝึก รวมถึงความพึงพอใจของนิสิตต่อการฝึกงาน

คำอธิบาย-การจัดการฟาร์มสัตว์ปีก และสถานฟักไข่

ฟาร์มสัตว์ปีก

1. สัตว์ปีกเนื้อ

1.1 การจัดการระยะกก (ช่วงอายุ 1 – 7 วัน)

1.1.1 การจัดการจัดการโรงเรือนเตรียมรับลูกไก่จากโรงฟัก

1.1.2 อาหาร และน้ำ พร้อมอุปกรณ์ ควรสังเกตพฤติกรรมของลูกไก่โดยเฉพาะการกินอาหาร กินน้ำ และการกระจายในวงกก ควรให้ไก่กินน้ำอย่างช้าภายใน 15 นาทีหลังลงไก่ และอาหารอย่างช้าภายใน 30 นาที เป็นต้น

1.1.3 อุณหภูมิจากเครื่องกก

1.1.4 การขยายพื้นที่กก

1.1.5 การทำวัคซีน

1.1.6 ความเข้มแสง และระยะเวลาให้แสง

1.1.7 การระบายอากาศในโรงเรือน (กรณีโรงเรือนระบบปิดแบบ EVAP)

1.1.8 การจัดการวัสดุรองพื้น

1.1.9 การจัดการไก่ป่วย และไก่ตาย

1.1.10 การตัดปากลูกไก่ (บางบริษัทอาจตัดปากลูกไก่มาให้ตั้งแต่วันแรก)

1.2 การจัดการระยะไก่อุ่น (ช่วงอายุ 11 – 21 วัน)

1.2.1 การปรับเปลี่ยนสูตรอาหาร

1.2.2 การทำวัคซีนในไก่อุ่น

1.2.3 การระบายอากาศ ความเร็วลม ระดับแก๊สแอมโมเนียและอุณหภูมิ

1.2.4 การจัดการไก่ป่วย และตาย

1.2.5 การความเข้มแสง และระยะเวลาให้แสง

1.3 การจัดการระยะไก่อใหญ่ (ช่วงอายุ 22 – จับขาย)

จะคล้ายกับสัตว์ปีกไก่อุ่น แต่จะให้ความสำคัญเรื่อง การระบายอากาศ อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ และระดับแก๊สแอมโมเนียในโรงเรือน สังเกตพฤติกรรมไก่อ่าสบายดีหรือไม่ กรณีไก่อุ่นจะหอบ อ้าปากหายใจ ลักษณะไก่อ่าท้องเสียหรือไม่ และสังเกตการเดินของไก่อ่าขาเจ็บหรือไม่ และขนาดตัวสัตว์ปีกที่เลี้ยงว่าสม่ำเสมอหรือมีขนาดที่แตกต่างกัน เป็นต้น ควรสอบถามเรื่องการตลาดเวลาขายสัตว์ปีก ว่าเป็นลักษณะลูกเล้า หรือเลี้ยงอิสระ

1.4 การทำความสะอาดโรงเรือนหลังสิ้นสุดการเลี้ยง

1.5 การเตรียมโรงเรือนสำหรับสัตว์ปีกชุดใหม่มาเลี้ยง

1.6 การส่งลูกสัตว์ปีก คุณภาพลูกสัตว์ปีก และจำนวนในการส่ง

1.7 ควรมีการคำนวณค่า FCR (feed conversion rate), ADG (average daily weight gain) และ FI (feed intake)

1.8 การกำจัดสัตว์พาหะ

หมายเหตุ ช่วงอายุข้างต้นจะพบในไก่เนื้อ สัตว์ปีกชนิดอื่นจะแตกต่างกัน

2. สัตว์ปีกไข่

ไก่ไข่ จะมีรูปแบบคล้ายในไก่เนื้อข้างต้น แต่จะมีรายละเอียดบางเรื่องที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติม เนื่องจากไก่ไข่ใช้ระยะเวลาเลี้ยงต่อรอบการผลิตนานกว่าไก่เนื้อ (ไก่เนื้อใช้เวลาประมาณ -35 – 42 วัน จะพิจารณาจากน้ำหนักตัวไก่ประมาณ 2.0 – 2.4 กิโลกรัม ขณะที่ไก่ไข่จะเลี้ยงต่อรอบประมาณ 72 – 80 สัปดาห์ จะพิจารณาจากผลผลิตไข่ดังนี้

2.1 ไก่อนุบาลระยะกก (1 – 14 วัน)

2.2 ไก่เด็ก (2 สัปดาห์ – 8 สัปดาห์)

2.3 ไก่รุ่น (9 – 13 สัปดาห์)

2.4 ไก่สาวก่อนให้ไข่ (14 – 16 สัปดาห์)

2.4.1 การย้ายไก่ ไปสู่โรงเรือนสำหรับการไข่

2.4.2 ช่วงแสง และความเข้มแสงสำคัญเป็นพิเศษ

2.5 ไก่ระยะไข่ (17 – ปลด)

2.5.1 ช่วงแสง และความเข้มแสง

2.5.2 ความหนาแน่นต่อกรง

2.5.3 สูตรอาหาร ระดับแคลเซียม และฟอสฟอรัส

2.5.4 การจัดการเรื่องน้ำ

2.5.5 การทำวัคซีน

2.5.6 การจัดการไก่ป่วยและตาย

2.5.7 การเก็บไข่ ช่วงเวลาเก็บ และจำนวนครั้งในการเก็บ

2.5.8 การจัดบันทึกอัตราการไข่ hen day production and hen house production

2.5.9 การคัดไข่

2.5.10 การขายไข่

3. สัตว์ปีกพันธุ์

จะคล้ายกับไก่ไข่ แต่การเลี้ยงจะเป็นแบบปล่อยพื้น ซึ่งต่างจากไก่ไข่มักเป็นแบบกรงตับ เน้นเรื่องโปรแกรมวัคซีน ความหนาแน่น และสัดส่วนระหว่างตัวผู้ต่อตัวเมีย การควบคุมน้ำหนักไก่ตัวผู้

และการจัดวางรังไข่ที่จะให้แม่ไข่วางไข่ การเก็บไข่ การคัดไข่ การทำความสะอาดไข่ และการ
ลำเลียงไข่สู่โรงฟัก เป็นต้น

หมายเหตุ

เน้นเรื่องระบบการป้องกันโรคของฟาร์มในทุก ๆ ขั้นตอนการเลี้ยง
ให้นิสิตส่งแผนผังฟาร์ม พร้อมแสดงรายละเอียดของแต่ละสถานที่ให้ชัดเจนด้วย

สถานฟักไข่

นิสิตควรเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- การรับไข่ฟัก
- การเก็บรักษาไข่ฟัก
- การจัดการฟักไข่
- การคัดคุณภาพลูกสัตว์ปีก
- การสุขาภิบาลภายในโรงฟักไข่สัตว์ปีก
- การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม
- การขนส่งไข่ฟัก และลูกสัตว์ปีก
- การคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก
- การเก็บรักษาสารเคมี ยา และวัคซีน

หมายเหตุ ประเด็นต่าง ๆ ข้างต้น โรงฟักที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านปศุสัตว์ของสำนักพัฒนา
ระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ เรื่องระเบียบมาตรฐานสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก

ข้อเสนอแนะ

นิสิตทุกคนควรผ่านการฝึกงานฟาร์มไก่เนื้อ เพราะจะได้เรียนรู้ครบทั้งวงจรการจัดการฟาร์มเนื่องจากช่วงอายุ
การเลี้ยงสัตว์ และมีมาตรฐานต่าง ๆ ชัดเจน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสัตว์ปีกชนิดอื่นได้